UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sermones Fratris Gabrielis Barelete ordinis predicatorum tam quadragesimales: q[uam] de sanctis

Barletta, Gabriel

Parisius, 1507, XXV. Jan.

D[omi]nica p[ri]ma quadragesime: d[e] excellentia liberi arbitrij.

urn:nbn:de:hbz:466:1-69837

Visual Library

ſioni. Dies ſabbati marie. ¶ Tertio
ratione viſitationis. In ſabbato ſan=
cto maria remãſit vidua ſine filio. Et
debent vidue viſitari et conſolari. Ec
cleſia in ſabbato ipſam viſitat: que ea
dem die ſpecialiter officium facit in
ſui gl'iaꝫ in horis: in miſſa: in matuti=
nis. Eſt ergo noſtrum auxiliuꝫ. Exem
plum in Cronica ordinis. Frater quidã
cuꝫ eſſet morti vicinꝰ cepit fixis oclis
ad certum locum tremens aſpicere.
Quod cuſtos eius aduertens dixit.
Frater rogo dicas ſi quid vides. In
verbuꝫ deſperationis frater prorupit
perdidiſſe ſe inquiens qđ in ordine fe
ciſſet. Cuſtos vero euꝫ exhortatur ad
marie inuocationem. diceretq; verſuꝫ
illum. Maria mater gratie mater mie
ꝛc. Mira res ſtatim vbi ipſum com=
pleuit verſum in quodam magnum
prorupit et dixit mente pacifica. O
mi frater: Nonne vidiſti dñam nr̃am
propugnatricem expellentem cater=
uaꝫ demonum qui me terrebant. Tuc
conuocatis fratribus: confeſſus eſt
omnem deſperationem predictaꝫ. Et
dicto cum magna deuotione ſymbo=
lo: ⁊ Aue maria: in dño obdormiuit.
Maria ergo eſt nr̃a confidentia. La=
chrymarum vita nr̃a plena eſt: et flen
tes luce priuamur: niſi illuſtremur a
te ſtella ſerena.

¶ Dominica prima quadrageſime.
De excellentia liberi arbitrij.

Ecce angeli
acceſſerunt et mini=
ſtrabant ei. Mathei.
iiij. Cum diſpoſitioni
et influentie celeſtium
corporum humana fragilitas adeo
ſubdita ſit vt nullatenus ſit eterno=
ruꝫ capax honorꝝ. idcirco hõ omni ſtu
dio cura et vigilãtia mẽtis apte ſe ex
ercere dꝫ in operibus diuinis. celeſti
bus ſublimibus ⁊ ſingularibus. Hec
ē enĩ aurea. ſnĩa diuini ⁊ angelici do
ctoris thome aquinatis in. ij. ij. q. clxxv
ar. i. ad ſcđm. Ad dignitatē hoīs ptĩ=
net vt ad diuina eleuet: ex hoc ipõ fa
ctus eſt ad imaginē dei. Ille. Et phi
loſophus decimo ethicorꝝ ↄtra Simo
nidē. Hõ dꝫ ſe ad diuina ⁊ immorta=
lia trahere quãtũ põt. Ideo vt torrēs
eloquētie Firmianꝰ: vult Lactantio
in tercio diuinarꝝ inſtitutionũ. ca. ix.
Non iđ naſcimur: vt ea q̃ ſũt facta vi=
deamꝰ: ſed vt ipm factorē rerꝝ oīm cõ
templemur: id eſt mēte cernamus Et
ille romanꝰ nr̃ Paulus ad Philip. iij
Noſtra ↄuerſatio in celis eſt. Cum q̃
ſnĩa non multũ differt a litute ⁊ fãta
ſſia philoſophãtiũ Platonis in li. de
legibus. Naturale eſt homini: vt ad
originē ſuam celeſtem ſemꝑ anhelet
Auicēna in quīto Metha. Oĩs ſapiē
tiũ ſpes eſt: ad anime felicitatē ↄſeq̃n
dã. Et Aug. in pncipio confeſ. Feciſti
nos dñe ad te: ⁊ inq̃etũ eſt cor nr̃m: do
nec requieſcat in te. Vñ pſius ſatyri=
zãdo in. iij. ſatyra dãnat nr̃am incuri
am ⁊ negligētiaꝫ dicēdo inductus a
Lactãtio. li. ij. c. ij. O curue in terris
aie ⁊ celeſtiũ inanes. Celũ potius in
tuemini: ad cuius ſpectaculũ vos in=
citauit ille artifex verus deus. Et nr̃
vates Dantꝫ alle. xvij. cãtu purĝ ſic
exclamat. Celũ vos circũgirando vo
cat vobis ſuum eternũ decorē oñden=
do veſter tñ intuitus deorſuꝫ figitur.
Sed ꝟe nulla res eſt q̃ habeat tm̃ ex=
citare inertiã nr̃am: ⁊ nos copu'lari
illi ſũmo bono deo: duꝫ ſumꝰ poſiti in
hac vaſta ſolitudine: q̃tũ eſt ↄſidera=
tio immēſorꝝ ⁊ aliorꝝ bñficiorꝝ dei ipſi
homini collatorꝝ: inter que pcipuum
⁊ ſingulare eſt dignitas ⁊ excellētia
liberi arbitrij: quo mediante: homo
vilis ac terrenus põt ſe facere colo=
nũ ⁊ arbitratorem regni celeſtis. Fi=
gura de chriſto hodie in euangelio q̃
poſtq̃ reſiſtentia ſua demonē proſtra
uit in ſui triumphum angeli ſibi mi=
niſtrauerunt. ¶ De qua excellentia
⁊ dignitate liberi arbitrij ſeu volun=
tatis humane tria digniſſima myſte
ria ꝓponemus contemplanda.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶ Primum dicit opinionis.
¶ Scōm dicit declarationis.
¶ Terciū dr̄ reſponſionis.
¶ Circa primum. Dubium queritur.
Utrū liber arbitrium hoīs ſiue vo
luntas humana poſſit cogi. Ad hoc
ſunt q̄nq3 opiniones. Prima aſtrolo-
gorū: qui volunt hominē poſſe cogi
ad bonū ⁊ ad malū: in fluxu corporuȝ
celeſtium. Quod probant duplici me
dio. Primo experiētis. Scdo exēplis.
Primo experientis. De multis incli
natis ad vitia. De auaro qui auarici
am ſuā ſubmittere ⁊ ſuppeditare ⁊ ꝓ
calcare nō pōt imperio rōnis. De car
nali. de iracundo: ⁊ de ſingulis pctōri
bus. qui dicuut ſe abſtinere non poſ-
ſe ab illicitis. eo q̄ cogunt a corpori-
bus celeſtibus. Ad qd̄ facit exemplū
ipſius aſculani: q̄ retulit q̄ erat coa-
ctus oīus q̄ videbat furari. Etiā vn⁹
ciuis ciuis ſicut retulit pater eius: q̄ȝ
uis etiā ipe eēt diues. ¶ Scdo ptȝ ex
emplis. De moyſe q̄ ducens vxorē e
thiopiſſam in egyptū: aaron ⁊ maria
turbati ſūt ꝯtra eū: eo q̄ contraxerat
mr imoniū cuȝ forenſib⁹. Cū ꝟo eſſet
peritiſſim⁹ aſtrologus in duob⁹ anun
lis ſculpſit duos lapides hn̄tes ꝟtu-
tem memorie ⁊ obliuionis. Annuluȝ
memorie ꝓ ſe retinuit: obliuionis de
dit vxori: ⁊ ſic ſe ab inuicem diuiſerit
Ad ꝓpoſitum. Si duo lapides fuerūt
tante ꝟtutis quare non magis corpa
celeſtia. Preterea Jacob⁹ de vora. in
Cronica Januenſiū refert q̄ in gal-
lia fuere gemelli fratres ſub vna con
ſtellatione nati: eadē hora ꝯcepti: eo
dem epi ordinati: vna die martyriza-
ti: vna die canonizati: vna die in ce-
lum collocati. Un̄ hoc: niſi quia a pla-
netis ſub quibus nati erant inclina-
bantur et cogebantur. Preterea di-
cunt aſtrologi. Quod qui naſcit ſub
planeta lune eſt liberalis ſeruitialis
potius pauper q̄ȝ diues. Qui naſcit
ſub mercurio eſt eloquens. Un̄ Pau-
lus dicebatur. Mercurius q2 erat
eloquēs plus ſapiens q̄ȝ fatuus. Ali-
us planeta dr̄ Uenus. Qui naſcit ſub
tali inclinatur ad cantū ⁊ pulſanduȝ
inſtrumēta. Qui naſcit ſub ſole ē con
tēplatiuus: deſpiciēs mūdū fortūat⁹
ad officia ⁊ dignitates. Qui ſub mar-
te eſt bellicoſus ſicut romani: vt hȝ.
Petrarcha in. Tri. Qui ſub iuppiter
eſt ḡcioſus: generoſus: affabilis: ho-
norabilis: audax in rebus ſuis: ⁊ tot⁹
amoroſus in actibus ſuis. Qui ſub ſa
turno eſt auarus. triſtis. macer. palli
dus. male indutus. mēdax: ⁊ in omi-
b⁹ falſus. De p̄mo ad vltimū. Quod
vnus. ſit diues ali⁹ paup. vn⁹ ſapiēs
alius fatuus: alius facundus: alius
mazochus. hoc totū eſſe dicūt a ꝯſtel-
lationibus. Un̄ ptȝ p̄ma opinio. ¶ Se
cūda opio. Qd̄ erat demon: q2. i. para.
xxi. Conſurrexit ſathan ꝯtra iſrael: ⁊
incitauit Dauid numerare populum
Et Apoc. xij. Ue terre et mari q2 de
ſcendit dyabolus ad vos habēs iram
magnā. Et Damaſ. ij. ſen. Oīs mali
cia ⁊ oīs immundicia. a dyabolo ſūt
excogitata. Hic eſt qui adaȝ ſeduxit.
Qui omnia mala procurat. Ideo mu-
lieres dicunt. O pater: peccaui: quia
dyabolus me decepit.
¶ Tercia opinio. Quod eſt de⁹. Per
verbū Jo. vi. Nemo poteſt venire ad
me niſi pater q̄ miſit me traxerit euȝ.
Sed ſm̄ philoſo. iij. phi. Tactus eſt
motus violentus: ḡ ptȝ q̄ de⁹ pōt ho
minē cogere. Et prouer. xxi. Cor re-
gis in manu dn̄i: ad qd̄cūq3 voluerit
ꝟtet illud. Et lu. xiiij. dicit. Compel-
le eos intrare. ¶ Quarta opinio.
Quod fuere tyranni q̄ ꝯtra martyres
fecerūt violentiā. Nōne Nero petro
⁊ Paulo violentiā fecit. Nonne deci⁹
Laurētio. Nōne Egeas Andree. Nō
ne Marēti⁹ Katherine Paſcaſi⁹ Lu
cie Quitian⁹ Agathe. ⁊c̄. ¶ Quita o-
pinio ē diui ambroſij ⁊ alioꝝ doctoꝝ
Qd̄ nō vt pȝ. xv. q. i. c. Non ē q̄ cuiq̄ȝ
nr̄am aſcribam⁹ erūnaȝ. Nemo inui
tus trahit ad culpā: niſi ꝓpria volū-
tate deflexerit. Et Aug. v. de ciui. c.
x. Sūt nr̄e voluntates in nobis. q̄ ipſe

faciunt quicquid volendo facimus: ſi
ue bonū ſiue malū. Sed q2 ꝯcluſio no
ſtra eſt dubioſa: ideo ad ſcdm myſte=
rium properemus. ¶ Secundū prin=
cipale dicitur. ⁊c. Scdm ſn̄iaꝫ Tho.
in. ij. di. xxv. In prima pte. q. xix. In
iij. contra. c. lxxxiij. Liberum arbitri
um hoīs a celeſtibus corporibꝰ non
poteſt cogi. Que concluſio probatur
quadruplici medio. Ratione. Aucto=
ritate. exēplo. figura. Primo ratione
quadruplici. Prima nobilitatis. Se=
cunda mutabilitatis. Tercia nativi
tatis. Quarta vanitatis. ¶ Ad pmā
Cōcluſio ē Dioñ. iiij. de di. no. Quod
divina providentia poſuit hunc ordi
nem in natura reꝝ ꝙ inferiora regā=
tur p ſupiora: ⁊ minus nobiliora per
nobiliora. Et non econverſo. In. i.
Metha. A virtute ſuperiori regunt
iſta inferiora. Ad propoſitum. Homo
componit ex corpore ⁊ aīa. vt habꝫ.
Phil. ij. de aia. Et. v. Metha. Et mgr
in. ij. di. xxi. Corpus quidē q2 in pſen
ti eſt mortale/corruptibile ⁊ paſſibile:
ideo inferius eſt ⁊ ignobilius quolibet
corpe celeſti. Et ex hoc recepit influē
tiā: diſpoſitionē motuꝫ ac variationē:
a corpibus celeſtibꝰ. Uñ pcedūt infir
mitates totius corpis capitis: ſtoma
chi: ⁊ hmōi. Uñ ꝙ lunatici fatuizant
in innovatione lune: certe q2 corpora
celeſtia cogunt corpa humana cū ſint
eis ſupiora Aīa aūt nr̄a eſt nobilior
oīm corpe celeſti: ⁊ oībus creatis.
Ideo non poſſūt neceſſitare illaꝫ. Uñ
phus. iij. aīe. Uirtus intellectiva non
alligatur organo corpali. Cum ergo
ſit nobilior corpe celeſti: idō non pōt
cogi ab ipis conſtellationibus Quod
aīa ſit nobilior oī corpe celeſti ſic pro=
batur per doctorem ſctm̄ in. iij. cōtra
gen. Unus effectus tanto eſt nobili=
or: quanto plus aſſimilatur ſue cauſe
Sic dicimꝰ ꝙ angelꝰ eſt nobilior ho=
mine q2 eſt plus ſilis deo. Ad ꝓpoſi=
tum. Cauſa oīm eſt deꝰ. Uñ ꝙ creatu
ra eſt ei ſilis tāto eſt nobilior Aīa no
ſtra magis deo aſſimilat: ꝙ̄ corpora

celeſtia. Et hoc per. vi. ſimilitudines
¶ Prima: vnus eſt deus. Exo. xx. do
minus deus tuꝰ vnꝰ eſt. ¶ Scda: q2 ē
trinus in pſonis in vna eēn̄tia pater
fili ſpi. ſan. vt dr̄. i. Jo. v. Tres ſunt q̄
teſtimoniū dant in celo. pr̄ verbum et
ſpūs ſctūs ⁊c. Et aīa nr̄a ſilr. ¶ Ter=
cia eſt immortalis: vt dr. p. Tim. p.
Regi ſeculoꝝ immortali. Et aīa nr̄a
ſimilr. Quarta eſt inviſibilis: vt dr̄
i. Jo. iiij. Deū nemo vidit vnꝗ̄: et aīa
ſimiliter. ¶ Quinta: q2 eſt vbiqꝫ p po
tētiā pn̄tiaꝫ eſſentiā: vt dr Jere. xviij
Celū ⁊ terrā ego ipleo Et aīa nr̄a eſt
tota in toto: ⁊ tota in q̄libꝫ pte corpis
Jō. vi. Pol. phi. Aīa ē nobilior oī cor
pe. Et. l. Sācimꝰ. C. de ſac. ſan. eccl̄is
§. Scdm. Aīa cūctis rebꝰ ꝑponēda ē
Iuxta illd. Mat. vi. Primum q̄rite re
gnū dei. Et extra d pe. ⁊ re. c. Cū in=
firmitas. Aīa ē nobilior oīm corpe: ⁊
aīe bonū pfert oībꝰ bonis Practica
nobl̄is pp hāc fecit deꝰ. iiij. elementa
vij. planetas. ppt hanc. ix. celos. ppt
hanc pn̄tem machinā: ppter hāc mi
ſit filiū in mundū Jo. iij. Sic deꝰ dile=
xit mūduꝫ vt filiū ſuū vnigenitū daret
ppter hanc miſit ipm ad crucē. O Je
ſu nato. O Jeſu deriſo. O Jeſu crucifi
xo. O Jeſu mortuo. In viſionibꝰ Heli
zabeth filie regis vngarie ſcribitur.
Quod ieſus amoroſus appuit ei illo
mō q̄ fuerat ligatus ad colūnam. Et
cū diceret. O Jeſu q̄s te ſic male tra=
ctavit. Rn̄dit. Amor humane anime
quā cupio eē ſaluā. Ubi dicit Alber.
Qd ſi ſolū Adā peccaſſet adhuc pro
illo ſolo redimēdo mortuus eſſet. Et
rō. Q2 maius dānū eſt perditio vnius
anime ꝙ̄ totiꝰ mundi. Unde Facias
ei bonam ſocietatem. Ad propoſituꝫ
Cuꝫ ſit ergo nobilior oīibꝰ corpibꝰ
ad malum non pōt cogi Patet prima
rō. ¶ Scdo rōne. ⁊c. Si conſtellatio
nes poſſent neceſſitare hominem ſe=
queretur ꝙ tales nati ſub vna ꝯſtel=
latione mores quos ceperunt a cuna=
bul'. tenerēt eos etiā in ſenectute. Et
rō. Q2 corpa celeſtia: ſp ſe hn̄t eodem

mō. Sed hoc eſt falſuꝫ qꝛ multos vi=
dimus in ſua iuuētute vitioſos: in ſe=
nectute aūt plenos bonis moꝛibus.
Quod nō eēt: ſi coꝛpa celeſtia neceſſi
tarēt. Tullius in orone pro Catilina
Multos vidimus ⁊ audiuim⁹ ꝙ cum
totā adoleſcentiam voluptatibus de
diſſent ſe ad frugē bonā recepiſſe: ho
mineſqꝫ graues atqꝫ illuſtres fuiſſe.
Quod patet in duplici differentia ex
emploꝝ. ¶ Primo paganoꝝ. De Te=
miſtocle phi. De quo Valeri⁹ lib. vi.
De mutatione moꝝ et foꝛtune. Qui
adoleſcēs fuit pollut⁹ tanta infamia
ꝙ eū pater expulit. ⁊ abdicauit. Et
mater ꝑpē turpitudinē filij ſe ſuſpē=
dit. In etate ꝑfecta fuit clariſſimus
phūs ⁊ pinceps ſtudij athenis. Prete
rea. De fabricio romano ꝙ iuuenis
diſſolut⁹. tñ poſtea ſua ꝓbitate fact⁹
eſt capitaneus romanoꝝ: bellū tenu
it per dies quattuoꝛ cū coꝛticib⁹ arbo
rum: loco panis ⁊ victoꝛiā habuit cō
tra inimicos vt ponit Eutropi⁹. De
M. Antonio. qui i egypto exiſtēs diſ=
ſolutus cū Cleopatra: inde tñ exiēs
ſua eloquētia ſtupefacto fecit carnifi
ces: ⁊ ſic euaſit de carceribus roma=
noꝛum. Preterea. De M. Toꝛquato.
Qui a patre propter vituperium car
nis miſſus eſt in villam ad cuſtodien
dum poꝛcos. tamē poſtea ſua eloquē=
tia patrem a moꝛte liberauit. Prete=
rea. De Catone cēſoꝛino. qui exiſtēs
iuuenis diſſolutus tamē ſua eloquen
tia apud. Senatum. xl. vicibus accu=
ſatus ſe defendit: cum magna gloꝛia
Preterea. De. L. Scylla qui in pri=
meua etate diſſolutus exiſtens. poſt=
ea contra Mitriditatem: mira geſſit
in bellis. Non eſſet talis mutatio. de
vicijs ad virtutem: ſi conſtellationes
neceſſitarent. ¶ Scda ꝓbatur exem=
plis catholicoꝝ. De Aug. qui filium
de adulterio habuit dictū. Deo dat⁹
tñ meritis ſctē Monice matris ⁊ pre
dicatione Ambꝛo. baptizat⁹ ſcripſit
iiij. milia volumina. Vñ nuncupatur
gēma eccłie. Preterea. De Frāciſco ⁊

Alberto magno: ꝙ in ſua iuuētute fu
ere diſſoluti: tñ poſtea fuere tam phi
ci eccłie. Et poſtea dict⁹ eſt. Magn⁹
De Magdalena. De Thayde mere=
trice. Lactan. li. de ira ad Doñ. Quā
multi ex pctōꝛib⁹: qui iuſti poſterius
effecti ſunt ex malis boni. ex impꝛob
ꝯtinentes. Ille. Quā multi in pima e=
tate turpes ⁊ iudicio oīm ꝯdemnati:
poſtmodū laudabiles extiterūt. Ne d
ſperes. o pater aut mater ſi habes fi=
lium aut filiam diſſolutam. Quia pñt
bene agere. ⁊ moꝛes in melius muta
re. Que mutatio non eſſet. ſi coꝛpa ce
leſtia neceſſitarent hoīem. Patꝫ ſcda
ratio. ⁊c̄. ¶ Tercia ratio. ⁊c̄. Qꝛ ta=
les nati ſub tali ꝯſtellatione. Aut oēs
eēnt boni: aut mali. Sed oppoſitū vi=
demus qꝛ multi ſub vna conſtellatio=
ne nati erāt: diuerſi in moꝛib⁹ vt pꝫ
Geñ. xxv. De Jacob ⁊ Eſau. qui nati
ex vno patre Iſaac: ⁊ matre Rebecca
gemelli fuerunt ſub vna conſtellatio=
ne nati ⁊ concepti. tñ fuerunt diuerſi
in moꝛibus. Preterea Albertus lib.
de naturis reruꝫ refert de quadam ꝙ
peperit. xiij. filios qui fuerūt cōcepti
ſub conſtellatione Martis. ꝙ oēs de=
bebant eſſe bellicoſi. ſed diuerſi fuerūt
in moꝛibus. Unus accidioſus. Alius
auarus. Alius catholicus. ꝙ non de
bebat eſſe. Preterea. Aug. v. de ciui.
repꝛobat hunc erroꝛē ⁊ narrat de du
obus natis vno ptu: vno mare alt fe
mina: ꝙ fuerunt diuerſe conditionis.
Maſculus fuit deditus coniugio mi=
litie ⁊ negocijs mundi. femina ſerua
ta caſtitate: dedit ſe deo. Quod nō fu
iſſet ſi conſtellatio neceſſitaret homi
nem cū ſub eadem nati eſſent. Prete=
rea. Greg. Exemplum inducit. In ci
uitate rome accidit naſci eadeꝫ hoꝛa
filius regis ⁊ filius ruſtici ſub eadeꝫ
conſtellatione. In proceſſu vero tpis
filius regis erat glioſus: patri ſucce
dens in regno filius ruſtici erat igno
minioſus. Si conſtellatio cogit cur
iſte pauper: ⁊ alius diues. Igitur pꝫ
tertia. ¶ Quarta ratio. ⁊c̄. Qꝛ deus

in vanum dediſſet.x.pcepta. Jn vanū
poſuiſſet paradiſum:premiū ⁊ ſuppli
ciū: qꝛ homo nō poſſet eligere ꝑ arbi
trio ſuo. Qđ contra dicitur. Di.iiij.c.
Erit aūt lex. Lex debet eē poſſibilis.
Si hō cogeret a conſtellationib⁹ ad
aliqđ maluꝫ: quod non poſſet vitare:
iniuſta eſſet lex:q̄ ꝓhibet illud face=
re:qđ hō non poſſet vitare. Jđo Tho.
in ɔtra.c.lxxxij. Si hō ſuaꝝ opatio=
nuꝫ dn̄s nō eſſet fruſtra adhiberent
pmia ⁊ pene.bonis aut malis. Sꝫ nō
eſt credendū:cum homo ſit liberi ar=
bitrij. Jdeo Aug.i.⁊.iij.de libero ar=
bitrio. Nulla alia re mens noſtra fit
ſua libidinis niſi propria voluntate
Practica notabilis. Quis te ɔſtituit
dyaboli mancipiū. Ducit ad infernū
Priuat te paradiſo? Uere voluntas
tua. Quis te conducit ad vanitates⁊
pōpas? Qꝛ non cognoſco plus vxoreꝫ
vnius arteſani:⁊ doctoris. Creſcunt
angarie dn̄oꝝ:ſed non deficiūt pōpe.
Uere propa voluntas. Quis te codu=
cit ad inhoneſtates:⁊ ad libidines:⁊
carnalitates : et ad ſodomias? Uere
propria volūtas. Jdeo Dantis in.vi.
Purgatorij.hui Jtalia ſerua ⁊ dolorꝫ
receptaculū in tēpeſtate ſui remo na
uis nō dn̄a puincie:ſed lupanar. Nō
eſt plus erubeſcētia : tenere publice
ɔcubinas. accipere ſacramēta falſa.
et omnia illicita perpetrare. A ſar=
racenis. Ab agarenis. Ab arabis.
Ab idumeis. A machometanis. A
barbaris. A iudeis. Ab infidelibus.
o falſe xpiane hec accepiſti. ❡Se=
cundo auctoritate quadruplici. Pri=
mo diuinali. Eccli.xv. De⁹ ab initio
cōſtituit hominē:⁊ reliqt eum in ma=
nu conſilij ſui.i.liberi arbitrij. Ante
hominem bonū ⁊ malū.qđ ei placue=
rit dabitur ei. Jn eodem. Jnueni q̄
deus fecerit hominem rectum in ver
bo. Philo.in.ij.phiſicorum. Mali nō
ſumus ꝑ naturaꝫ Dauid in ps. Aīa
mea in manib⁹ meis ſemper. Super
quo Glo. Jnter. Tria ſunt ꝓpria bo=
na hois. Tempus. Eccli.v Fili cōſer
ua tēpus. Opus bonū. Ambro. Non
ſunt hois bona q̄ ſecū ferre non pōt ſo
la mīa comes eſt defunctoꝝ. Terciū
Anima nr̄a. Anima inqt mea.⁊c̄. Sꝫ
nota ſm Bona.in.ij.di.xxv. Qđ hoc li
berum arbitriū reperit in quattuor
generibus ꝑſonaꝝ. Primo. Jn deo:ſꝫ
non niſi flexibile ad bonum:qꝛ pecca
re non pōt:cū ſit ſūma bonitas. Mat.
x. Luce.xviij. Nemo bonus niſi ſolus
deus. Super q̄ Tho.i.par.q.vi.ar.ij
Nemo bonus eſſentialiter. incorru=
ptibiliter:impeccabilr̄:vlr̄: niſi ſolus
deus. Scđo in angelis bonis: ita ɔfir
matum in bono q̄ malum agere non
pn̄t. Tercio in damnatis:ita ɔfirma=
tū in malo q̄ bonū agere non pn̄t: ꝗ=
uis in hoc errauit Orige. q̄ voluit in
iudicio ſaluari. Jn cronica pdicatoꝝ
ſcribitur. Qđ cantātib⁹ fratrib⁹ ma
tutinuꝫ clamauit quedā anima dāna
ta. Heu me miſera:qꝛ michi laudādi
deum mod⁹ non eſt.ſicut facitis vos.
Quarto inviatoribus flexibile ad bo
num ⁊ ad malum:a parte ante: ⁊ a ꝑ
te poſt. ❡Scđo probatur auctoritate
Canonicali. Aug. in li.de libero ar.
Peccatum dicit intantum eſſe volun
tarium. q̄ ſi non eſſet volun. nullum
eſſet peccatum. Qđ dictum ſacri Ca
nones ſepe confitentur. Sicut patet
xlv.c. De iudeis. Et.xv.q.i.c. Meri=
to.c. Jlla.c. Non eſt: Et.xxxij.q.v.c
Si eſt enim. Et.xxij.q.iiij.c. Nabu
chodonoſor:vbi dicit. Uaſis ire nū ꝗ
deus redderet meritū: ſi non ſponta
neū inueniret homo habere peccatū
❡Tercio ꝓbatur Aucto. Ciuili.C.
ad.l.corneliam de ſiccarijs.l.i. Et.ff.
de furtis.l. Qui in iure.in principio.
Crimen non contrahitur : niſi volun
tas nocendi intercedat. Et.ff.ad.l.
aquiliā.l. Qui occidit.§. in hac. Ma
lefica voluntas et propoſitum delin=
quentes aſtringit. ❡Quarto aucto=
ritate paganali. Jn tercio Ethicoꝝ.
Homo eſt principium ſuarum opera
tionū. Jn eodē. Nos ſum⁹ domini no
ſtrarū operationū.a ꝑncipio vſq; ad

finē. Et hoc retulit Tulli⁹ ſcđo Rhe
torice. Volūtatē in oīb⁹ ſpectare cō
uenit. Seneca ad Lucil. Omne pctm̄
actio eſt volūtaria. Saluſt. in iugur.
Dux atq̄ impator vite mortaliū ani
mus eſt. Et Dātis decimoſexto. Pur
gatorij. Liberū arbitriū ꝯtra inclina
tionē celi ꝯſtans licz in p̄ncipio ſit la
borioſuz reſiſtere: tñ ſi pſeuerare ve-
lit in bono: ſupat ꝛ vincit. ¶ Tercio
pbatur. Exemplo Platonis. Faciem
eius cū diſcipli oñdiſſent cuidā ma-
gno philoſopho: q̄ iudicabat in phi-
ſonomia ſcđm faciē: q̄ facies multum
indicat de hoīe. Eccl'iaſti. xvi. Ex viſu
cognoſcit homo. Ubi dicit Albertus
de naturis rex. Quod ſignati a natu
ra: malū ſignū indicāt de interiorib⁹.
Unde phus in phiſonomia. Caue ꝛ p̄
caue ab hoīe diminuto in aliq̄ me-
bro: tanq̄ ab inimico. Et Aſculanus
Ex naturali corpis defectu aīa eſt fu
rēs de malo in peius tales ſp deſluūt
nunq̄ fuit ſtrabo cum animo pfecto.
Cū ergo dixiſſet philoſoph⁹ de Pla
tone Luxurioſus et corruptor puero-
ruz eſt. Riſerunt eum diſcipli cū pla
to virgo eſſet. Reſpondit Plato. Ve-
re philoſophus dixit verū: quia pla-
netis ad hoc vicium inclinor: ſed ip-
ſam inclinationez imperio rationis
ſubmitto. ¶ Quarto pbat figura de
Abel et Caym. De quibus Geneſis
quarto. Qui a patre edocti fuerint:
vt offerrent deo p̄mitias. Abel timo-
ratus obtulit deo de melioribus. Un
de Deus accepit ſua munera Caym
vero fecit ſicut auarus. Qui quando
frater panem petit. Date panem fra
tribus. Da inquit de duro: aut muſi-
do quia omnino faciūt de la parana-
ta ꝛ facit capillos albos. Facezia de
p̄ore Marchiano qui induēs iuuenē
vnum. Dixit ei. Oportet vt frater or
dinis mei tria habeat. Primo os por
cinum. Secundo ſpatulas aſininas.
Tercio caput bonum ad ſtudendum.
O deus me cuſtodiat de tribus. Pri-
mo de campana fratrum minorum.

Secundo de ſcutella fratruz heremi
tarum. Tercio de ingenti libro fra
trum predicatorꝝ. Ad ppoſitū Caym
inuidens fratri ſuo illum occidit: et
ſub ſabulo abſcondit. Cui dominus.
O Caym vbi eſt Abel frater tu⁹? Re
ſpondit. Neſcio domine. Et domin⁹.
Vox ſanguinis. ꝛc̄. Ubi dicit Gloſa.
Quod quattuor peccata ſunt: q̄ vindi
ctam clamant. Opp̄ſſio orphanorꝝ et
viduarum. Merces operariorū. So-
lius laboranti. O cius vicium ſodo-
mie ꝛ homicidiū. Uidens autē ſe ma
le feciſſe dixit. Maior eſt iniquitas
mea ꝛc̄. ſup quo Hiero. Mentiris o
caym. q: maior eſt miſericordia dñi:
q̄ nostra miſeria. Ille. Et vere men-
tiebatur: q: non. ꝛc̄. Uñ dantis. Nul-
lum eſt de ſe tā g̃ue peccatū quin ad
ingreſſū celorꝝ domine de⁹ q̄libet pe
nitens reperiat claues. Nā tu es mā
ſuetus et tam pius vt tua bonitas pec
catori ſuccurrat. Et Petrarcha ſexto
triumpho diuinitatis: ſed diuine gra
tie nunq̄ tarde fuerunt: confido in e
as: vt adhuc in me facient excelſas o
perationes ꝛ ſingulares. ¶ Queritr̄
an peccet mortaliter qui trāſgredi-
tur ieiunium quadrageſimale vl' ali-
quod aliud ieiunium quod cadit ſub
precepto eccleſie. Reſpondetur ſi q̄s
ſcienter et ſine cauſa et ex ꝯtemptu
tranſgreditur aliquod ieiunium ec-
cleſie peccat mortaliter: ſecus eſt ſi
non ex contemptu: ſed ex cauſa ra-
tionabili ſolueret. verbi gratia. Si
quis intantum corpus proprium di-
ligeret. q' contra preceptum eccleſie
paratus ſit comedere in diebus ie-
iuniorum: cum tamen bene poſſet
ieiunare: ſed non vult corpus ſuum
intantum grauare ſeu caſtigare: et
ſic ſine cauſa ſoluit ieiunium ab ec-
cleſia p̄ceptū talis grauiter deuz of-
fendit pui pendēdo ꝛ cōtemnēdo pre
ceptū eccl'ie. Uñ doctor de ſchilditz
in tractatu de ſeptem vitijs capitali
bus dicit. Quādo aliquis inordinate
gule vel concupiſcentie inheret: et ei

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

tanq̃ vltimo fini ſeruit:ſicut de qui-
buſdã dr̃ ad Phil'.iij. Quorum deus
venter eſt: quorum finis interitus.
ita q̃ talis quaſi deum contẽnemus
parat⁹ ſit precepta dei ⁊ eccleſie trãſ
gredi: vt delectatiões gule aſſequat
talis grauiter peccat: Vñ quilibet de
bet obedire preceptis eccleſie ⁊ prela
toꝝ ſuoꝝ.ſ.ieiunare ieiunia ab eccle
ſia inſtituta et feſta celebrare: quaſi
ipſemet xp̃s preciperet fieri. Vñ luc.
x. Qui vos audit ⁊c. Bern̄. Obedien
tia q̃ maiorib⁹ prebetur xp̃o exhibet
Nam ipi p̄lati ſunt vicarij xp̄i: ergo
non ſunt ſpernendi Vñ dr̃ in decre.
Qui contemnit vicariũ cõtemnit ⁊ il
lum qui poſuit ipm: diſt. xxi. In nouo
Unde Bern̄: de pla. ⁊ diſpen. Quic-
quid homo vice dei precipit quod nõ
ſit certũ diſplicere deo: hoc oĩno eſt
accipiendũ quaſi p̄ciperet deus. Ex
iam dictis patet q̃ illi p̄iculoſe ſtant
qui nõ ieiunãt angarias ⁊ vigilias
apoſtoloꝝ nec etiã quadrageſimam:
ſed de facili et quaſi ex nulla cauſa
ſoluunt ieiunia eccleſie. Cõtra quos
dicitur in decre. Nullus ſoluat ieiu-
nia eccleſie ſine neceſſitate. de conſe
cratione diſt. iij. ieiunia. Et iuriſta.
C. de nuptijs. l. imperialis. nam ita
credimus dei beniuolentiam et circa
genus humanũ nimiã clemẽtiã quã
tum noſtre nature poſſibile eſt imita
ri Q[illegible] quotidianis hominum pecca
tis ſemper ignoſcere dignatur: et pe
nitentiã noſtram ſuſcipere et ad me-
liorem ſtatum eã reducere. Et cano-
ni. xxvi. queſtione. vi. c. Si preſbyter.
Et de penitentia diſti. c. i. Mltiplex
c. Quia diuinitatis natura. Et de pe
nitentia di. i. c. In actiõe Cor contri-
tum ⁊ humiliatũ deus nunq̃ ſpernit
Cui dominus ſub te erit appetitus
tuus: et tu dñaberis illius. i. poteris
dñari rõne ſi volueris. pctõ inuidie
odij et alioꝝ vicioꝝ ad q̃ inclinaris
quia liber es. In quibus v̄bis poni-
tur talis concluſio. Quod hõ quãtũ
cunq̃ ſentiat vehementes paſſiones

carnis: odij gule ⁊c. tñ poteſt ratione
ſua frenare ſi vult. Ideo Tho. i opu
ſculo. ix. Ex ſtellaꝝ diſpõne nulla ne
ceſſitas inducitur homini ad agẽdũ
ſed ꝗquedã inclinatio ſola. quam ſa-
pientes moderando refrenant. Pre-
terea qd̃ ptolome⁹ dicit in cẽtiloquio
Sapiens dñabitur aſtris ibi. Incul-
pãda eſt ergo ꝓpria voluntas De q̃
Bern̄. ſuper Cañ. ſermone. xxi. quat-
tuor ponit effectus ipius di. Ceſſet
ꝓpria voluntas ⁊ non erit infernus.
Ipſa eſt que paradiſuz ſpoliat: infer
num ditat ſanguinẽ chriſti euacuat
et ditioni diaboli totum mundũ ſub
iugat. Ille. Practica notabilis. Vnd̃
cauſatur diuerſitas viuendi. Aliqui
male. aliqui bene viuunt. A volũtate
duos filios habuit adam. Vnũ repro
bum aliũ bonum. Vñ hoc A volunta-
te. Tres filios habuit noe duos bo-
nos alium malũ. A voluntate. Duo-
decim filios habuit iacob: vnum bo-
num ioſeph: alios reprobos. A volun
tate ſeptem dyaconi ordinati ab apo
ſtolis. ſex boni ſeptim⁹ reprobus: no
mine nicolaus. A voluntate In ſco
la xp̄i fuerũt. xij. ap̄li vnus reprobus
factus ẽ a voluntate Duo reges fue-
runt in egypto nabuchodonoſor: et
Pharao. de quibus. xxiij. q. iiij. c. Na
buchodonoſor. vnus reprobus alius
bonus. Certe a voluntate Duo latro
nes fuerũt in cruce vnus cõuerſus ẽ
alius reprobus factus eſt. A volunta
te Voluntas ꝗ eſt cã pcti: a deo q̃ ipa
non exñte eẽt pctm̃ Augu. teſte. li. de
li. arbi. Pctm̃ adeo voluntarium ẽ q̃
ſi non eẽt voluntarium nõ eẽt pctm̃.
Exẽplifica de ſingulis pctis. Vñ oĩa
mẽbra clamabunt ꝯtra ipam voluntã
tem. Clamabit lingua. Per te volun
tas ribalda: dixi malũ de deo ⁊ pxi-
mo Clamabit ocul⁹ Per te o ribalda
procat⁹ ſum: Clamabit man⁹. Per te
homicidiũ feci. Clamabit pes. Per
te coriſaui. Ideo Dañ. in. iij. inferni
Per te deſcẽdi in eternũ luctũ ⁊c.
Vñ patet p̄mũ ¶ Tertiũ dr̃ ⁊c. Ad ar

gimenta rñdeo ad primũ. Quod plu
res non poſſunt deprimere paſſiões
ratione conſtellationis Rñ. Alber.
in.ij.cõp.c.lvi. Qđ nulla natural' con
cupia ꝛ paſſio q̄tũcunq; intenſa per
neceſſitatẽ aut ꝑ etatẽ cogit hoīem
ad malũ. Et rõ: q2 ꝑ ſe poteſt ſupare
quaſcunq; paſſiones ẽt potẽtiſſimas
inclinãtes ad malũ: ꝛ q̄uis mltis dif
ficile ſit opari bonũ hoc totũ ẽ ꝑꝑ ma
lã ꝯſuetudinẽ et malũ habitũ q̄ in na
turã ꝯuertit. De q̄ ꝯſuetudine diffuſi
us diximꝰ in ſer. de tarditate bñ opã
di. Uñ addit alb. Qđ rõ huiꝰ difficul
tatꝫ inſurgit ex hoc: q2 ab vna pte ẽ in
clinatio ꝯſtellatõis: ab alia pte ẽ ma
lus hitus: iõ ꝛc̄. Ad illđ de lapidibus
moyſi: rñdeo ꝙ illi lapides potuẽ ha
bere quãdã iclinationẽ ſup moyſẽ ꝛ
vxorẽ ſuã ad iclinãdũ eos ſꝫ nõ cogẽ=
dũ. Ad ſcđꝫ de dyabolo. Qđ vt dire=
cta ꝛ ꝑncipal' nõ ẽ pcti. nri cã ſed ꝓpa
volũtas vt diffuſiꝰ dicemꝰ in ſer. de
tẽtatione dyaboly. Et q̄uis ſua potẽ
tia ſit maxia ſup terrã iuxta illđ Job.
xli. Nõ ẽ ptãs ſup terrã q̄ ꝯpetur ei:
tñ: poſſimꝰ deꝰ ipam limitauit Pau
lo teſtãte. i. Cor. x. Fidelis deus qui
nõ patiet vos tẽtari ſupra id quod po
teſtis: ſꝫ faciet etiã cũ tẽtatione ꝓuẽ
tũ vt poſſitis reſiſtere. hꝫ glo. in iſti.
de pſia ptãte. ꝙ qñ imperator facit
fieri duellũ hoc facit de pari. Si vnꝰ
eſſet monoculus aut ſine manu. ſemꝑ
q̄rit paritatẽ inter eos. Ad ꝓpoſitũ
Int' hoīem et demonẽ ẽ maximũ duel
lum: ſꝫ nulla eſt paritas reſpectu po
tentie demonis: cũ ſit ſuperior hoīe
ſimpliciter: tñ ipam facit deꝰ dũ bel=
lum diaboli facit equiualẽs cũ bello
hoīs. ❡ Ad tertiũ de deo. Reſpondeo
ꝙ deꝰ nõ cogit: ſed trahit modo gra
tioſe. Uđ Richar. iiij. diſt. xv. Super
verbo xpi. Niſi pr ꝛc̄. Auctoritas
illa loquitur de tractu violento: ſed
ibi accipit tractus per inclinationẽ
volũtatis teſtante Aug. omel'. xxvi.
Ramũ viridẽ oſtendis oui ꝛ trahis
illã. ita deus oſtendit interlꝰ homi
ea ꝑ que hõ ad deũ inclinat: ꝛ hoc ẽ
ipm trahi. Ille. ❡ Ad quartũ rñdeo. qđ
tyranni nõ potuerũt vincere ſctõs vo
luntatẽ eoꝝ cogendo lꝫ corpa. vt ptꝫ
de Nerone ꝟſus Petrũ ꝛ paulũ. De
decio ꝟſus Laurentiũ: ꝛ ſic de alijs.
Qđ patꝫ exẽplo hiero. in vita Pauli
primi heremite: q̄ ponit ꝙ ſub decio
et Ualeriano imperatoribus fuit qui
dã iuuenis q̄ miſſus fuit ligatꝰ in cã
po ad ſtipitẽ cũ manibus retro. Uo=
catur meretrix: q̄ cepit eũ tangere vt
ꝓuocaret ipm ad libidinẽ. Inſpiratꝰ
iuuenis pſcidit linguã ꝛ in os illius
expuit: ꝛ ſic libidinẽ refrenauit.
❡ Aliꝰ ſmo in eadẽ dñica de tẽtatio
ne diaboli. Ille idẽ ꝓlogus põt fieri.
Uñ tria ſũt vidẽda đ ipa tẽtatione.
❡ Primum dicitur opinionis.
❡ Scđm dicitur modificationis.
❡ Tertium dicitur mediationis.
❡ Primũ dr ꝛc̄. Dubiũ q̄rit a theo.
Utrũ demon ſit cã pcti ꝛ oim maloꝝ
que fiũt. Circa hoc fuerunt due opi=
niones famoſe. Una dicit ꝙ ſic: alia
ꝙ non. Prima ꝓbat intentũ ſuũ du
plici auctoritate. Primo verbis ſcri
pturaꝝ. Scđo ꝟbis doctoꝝ. Primo ꝛc̄.
i. Paral'. xxi. Conſurrexit ſathã ꝯtra
iſrael. et incitauit dauid vt numera=
ret iſrael. Qđ fuit pctm ſupbie vltra
peccatum homicidij ꝛ adulterij. ꝛ. i.
Petri. v. Aduerſarius veſter diabo.
ꝛc̄. Apo. xij. Ue terre ꝛ mari: q2 deſcẽ
dit dya. ad vos hñs irã magnã. Ethi.
i. math. v. Bellũ ꝯtra nos ẽ. Et dauid
in ps. Multi bellãtes aduerſum mẽ
Et alibi Abſcondert ſupbi. i. demo=
nes. laqueum mihi. Scđo ꝟbis docto
rum. Aug. xvi q. ij. c. Uiſis. habet il=
le hoſtis antiquus mille nocendi mo
dos. Et Dam. ij. ſc. Ois malicia ꝛ ois
immundicia a diabolo ſunt excogita
ta. Beda ſuper actus apoſtoloꝝ. Dya
bolus aiam in affectũ malicie trahit
Iſidorus de ſummo bono. Diabolus
corda hominum occultis cupiditati
bus replet. Ber. ſuper. Can. Caſtrũ
anime noſtre in terra inimicorum ſi

tum eſt.et vndiq3 oppugnat. Dioñ.
iiij.ca.de di.no. Multitudo demonu3
eſt cauſa oīm maloꝝ ſibi ⁊ alijs. Pre
terea Tritum ē ꝟbum mlierum. Pa
ter ꝗ hoc feci:qꝛ diabolus me ſeduxit
imitantes euam q̄ dixit dn̄o deo. Ser
pens decepit me. ¶ Scd̄a opinio Af
firmat ꝙ nō ē cā peccati nr̄i.ſed nr̄a
voluntas.teſtante Ambroſio.xv.q.i.
c. Non ē ꝙ noſtrā cuiq3 aſcribamus
erumnā:niſi noſtre volūtati. Ad hāc
diffinitatē reſpondent theologi.ma=
xime Tho.iij.q.lxxx.ar.iiij. In pria
parte.q.xiiij.argu.iij. In tertia par
te.q.viij.argu.iij. Bona.ij.diſtin.xv.
Ric.ibidē Qd̄ aliquid pōt eſſe cauſa
peccati dupl'r Uno modo directe et
principaliter. Alio modo indirecte
et ſecundario. Exemplifica de illo q̄
homicidium per ſe facit.q̄ eſt cauſa
directa homicidij illius. Et de illo q̄
per alium facit fieri eſt cauſa indire
cta. Ad propoſitum Ut cauſa dire
cta diabolus non eſt cauſa peccati.
Que cōcluſio probat triplici medio
ratiōe auctoritate exēplo. Primo ra=
tione duplici ſic Nihil poteſt eſſe cā
peccati directe niſi q̄ poteſt mouere
voluntatem ad peccandū. Uoluntas
aūt hoīs a duob' moueri poteſt:aut a
ſemet āt ab ipō deo Ab ipō deo.ñ mo
uet ad malū:qꝛ deus nō ē cauſa pec
cati.teſtante Augu.lib.lxxxiij.q.Deo
auct[ore] non fit homo deterior.iō cla
mat ſapiens Eccl'.xxi. Quaſi a facie
colubri fuge peccatum. Unde liberū
fecit hominem. Eccl'i.xv.c. Deus ab
inicio conſtituit hominem ⁊ reliquit
eum in manu cōſilij ſui. Et dauid in
pſalmo. Anima mea in manib' meis
ſemper. In.iij. Ethicoꝝ Nos ſumus
domini noſtrarum operationum a
principio vſq3 ad finem Idem ho=
mo eſt principium ſuarum opera=
tionum. Si ergo voluntas hoīs non
mouetur a deo ad malum relinquit
ergo ꝙ ſi facit malum et peccatum
ſit ſua voluntas directe cauſa illius
mali et peccati.et non dyabolus.

Ad illud facit qd̄ Augu.dicit libro
de eccleſiaſticis dogmatibus. Non
omnes cogitationes noſtre male a
dyabolo excitantur.ſed aliquotiens
ex noſtri arbitrij motu emergunt. Et
Origenes dicit Quod ſi demoniū nō
eſſet adhuc hoīes haberēt appetitu3
cibi ⁊ venereoꝝ. Uñ patet. Secunda
ratio ſic. Si demon eſſet directe cau
ſa peccati. Quando dares elemoſinā
quando ires ad eccleſiam ⁊ faceres
alia de genere bonorum non te ſine=
ret. Quare pater? Reſpondeo qꝛ dya
bolus ſemper ⁊ omni hora eſt malus
contra homines.teſtante auguſtino.
iiij.de tri. Dyabolus ſue ſocietati ſē
per malignos affectus inſpirat:et
cum ſit ꝙ nō ſit homo q̄ nō faciat ali=
quando aliquod bonu3. Sequit ꝙ de
mon non ſit cauſa peccati.vt cā dire=
cta. Et licet poteſtas ſua ſit maxima
ſuper omnes potentias mundi iuxta
illud Iob.xli. Non eſt poteſtas ſup
terram que comparetur ei. Non ta=
men poteſt cogere voluntatem homi
nis ad peccandum:ſed ipā per ſe eſt
cauſa. Unde auguſti.in.i.⁊ in.iij.de
libero arbitrio. Nulla alia re mens
noſtra ſit ſerua libidinis:niſi ꝓpria
voluntate. Ad practicam. Si es ſu=
perbus vt nemo te auderet loqui in
culpa:teipſum non dyabolum Si con
cubinari':et oīno perditus carnali=
tate mulieris. Si auar'. Si vſurari'
in oībus inculpa teipm̄. Uerte te ad
mulieres Si cadis in lapſum carnis
inculpa teipm̄:qꝛ nō fugis occaſiōes
Cur ſtas ad feneſtram. Cur loq̄ris
cū iuuenibus. Cur ponis belletū in
facie.vitellum oui aquā vitis.vnguē
ta:cerusā Quare oſtendis faciē tuā
ad ignē Quare facis tu[a] cerudelles
Quare vadis ad bellos Quare dicis
ꝟba ocioſa Fuge occaſiones et demō
nō infeſtabit te. Fac te reſiſtentem ⁊
fugiet a te Iaco.iiij. Reſiſtite dyabo=
lo ⁊ fugiet a vobis Qꝛ debilis ē hiero.
Debilis eſt hoſtis:⁊ non pōt vincere
niſi volentem Uolunt[a]s ergo noſtra

eſt cā pctī. Bern̄. ſmo.xxi. ſup Can̄.
Tolle propriam voluntatē ⁊ non erit
infernus. Cicero.iij. paradoxa. nec
enim peccata rerū euentu: ſed vitijs
hoim̄ metienda ſunt. Et Sen̄.li. de
moribus Tolle accuſationem: nemo
peccat inuitus. Quod patet exēplis
Primo de monacho: qui coxit ous ad
lumen lucerne inuentus a prelato di
xit. Dyabolus tentauit me Dyabolꝰ
mentiris inqt: qꝛ nūq̄ꝫ hoc cogitauiſ
ſem. Et de beato anthonio cuꝫ demo
nem reprehenderet ꝙ diſcipulos in-
feſtabat. Reſpondit Anthoni non ſū
ego: ſed ipi ſe mutuo perturbāt. Exē
pluꝫ de muliere. Bergomenſi. Que
iuit colligere ficus in zocholi: cecidit
tibijs fractis que dixit. Maledictus
ſit dyabolus. Sic faciunt mulieres.
que ſe conturbāt cū cane cata. Salo.
Non eſt ira ſuper iram mulieris. Re
ſpondit demon. Maledicta ſis tu nō
ego Non ſcisſi in dzocolis dziri ſup
ficium? O quot ſunt: qui demonem in
culpant cum ſint ipa cauſa peccati:
quia non fugiunt occaſiones. Unde
patet prima concluſio. Secunda eſt.
aliqd poteſt eſſe cauſa peccati: vt cā
indirecta .ſ. per modum pſuadentis
vel proponentis malum. Et iſto mo-
do dyabolus eſt cauſa omnium malo
rum. Inquantū proponit homini im-
pedimenta quibus cadit in peccatis
Que impedimenta figurantur per
Ouidium.x. Meth. vbi dicit. Quod
virgo fuit nomine Athlātes que fuit
tante ſpecioſitatis vt ab oibꝰ adama
retur. Un̄ poſituꝫ fuit decretū a dijs
ꝙ nemo poſſet habere eam vxorē: ni-
ſi ipam in currēdo vinceret. Nā erat
velociſſima in curſu. Quidā nomine
hypomenes.iij. Poma aurea fieri fe
cit. que proieꝯit ante eaꝫ in curſu dū
illa moraret vt poma colligeret ille
precurrit ⁊ ſic eam vicit quā victa eā
habuit in vxorē Moraliter. Athlan
tes eſt aīa noſtra cuius ſpecies exce
dit omnes pulchritudines.vi. Poli.
Aīa eſt nobilior omni corpe. Currit

fortiter ad curſum vite eterne.i. Co
rin.ix. Sic currite: vt cōprehendatis
Sed demon volens impedire eaꝫ ab
hoc curſu: tria ei impedimenta quaſi
iij. poma aurea ꝓponit. Que quaſi to
tuꝫ mundū ſubmittunt ditioni dyabo
li. Primuꝫ eſt delectatio carnalis. ꝓp
quā tot mala fiunt. Quot vba ocioſa
quot ꝓcationes quot libri inhoneſti
in domibus ciuiū ſunt quot vagatio
nes mentis ad miſſas. Scd̄m eſt dele
ctatio reꝝ tpaliū ꝓ quibus quot vſu
rē cōmittūt? Rapiunt nō ſua Nō red
dunt ablata. Eccl'.xij. Qui tetigerit
piceꝫ inquinabit ab ea. Tertium eſt
Spes diu viuendi. O pater non mori
ar tā cito. Aptabo facta mea Bene
comedo: ⁊ video ſine ocularibus. Tē
neo hic hierum ⁊ nō mihi tremit bra
chiuꝫ. Qd̄ ꝯtra Eccl'.vi. Neſcit homo
finem ſuum. Dubius quo ad locum.
Ad tp̄s. Ad modū. Unde quidaꝫ Nō
te deducas ad extremā diem quoniā
multos decepit cras bene faciemus.
Quibus modis tentet: videamus in
ſecundo miſterio. ¶ Secunduꝫ myſte
rium. ⁊c̄. Secundum alber. lib.ij. Cō
pen.c.ij. tentat.iij. modis.
¶ Primo de omni crimine.
¶ Secundo ex omni parte.
¶ Tertio in omni tempore.
¶ Primo ⁊c̄. De ſeptem vitijs capita
libus. Primū eſt ſuperbia. Qui cū ſit
caput ſupbie iuxta illud. Job.xli. Ip
ſe eſt rex ſup oēs filios ſupbie. Ideo
tentat homines de hoc. De hac tenta
uit primos parentes. Gen̄.iij. Eritis
ſicut dij. ſcientes bonum et malum.
Super quo Nico. de lyra. non eſt cre
dendum ꝙ Adam qui erat peritiſſi-
mus. crederet hoc verbis ſerpentis
qꝛ impoſſibile hoc erat. ſꝫ eua q̄ erat
modici cerebri hēbat cerebrum ſuf
fultū ſtuppa fidē ꝓbuit. O quot tētat
de hoc vicio. In pſētiaꝝ.iij. gn̄atiōes
pſonaꝝ infeſtat. Prima ē religioſoꝝ
qui de pluribꝰ ſe iactātes deprimūt
alios. Monachi gloriāt hēre ꝑ patre
Benedictum in occidente ⁊ Baſiliū

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

in oriēte. Predicatores ⁊ minores pl'ra
dicūt extollēdo ſuos ordines. Heremi
tani ſūme venerāt. Aug. inducētes eū
habitu ſuo. Seruire ſe noiant ꝓcipu-
os ſeruitores virginis. Carmelite a
mōte carmelo ſub helia ꝓpheta ꝑdi-
cant habuiſſe initiū. Et ita vnuſq̄ſq;
paſſionate ⁊ ſupbe ordinē ſuū alijs ꝑ-
fert ſeclares ſcādalizantes. Cū nō va
leat dicere: Ego ſū de iſta religione.
Cōtra tales. act. x. in veritate compi
qm̄ nō eſt ꝑſonaꝝ acceptor deus: ſꝫ in
omī gente q̇ timet illū accept⁹ eſt illi.
Scḋa generatio ꝑſonaꝝ: ē ꝑſbyteroꝝ
ſecularīū: q̇ ſe extollūt de celebratiōe
miſſaꝝ. De cātu. Qḋ vn⁹ cātet dulci
us altero. Exēplū mulieris. Que dū
cātaret a ꝑſbytero. in ſabbato ſancto
Exultet iā āgelica turba celoꝝ flebat
aſinū ſuū. Quā cū videret ſic flentē:
cogitauit ꝙ fleret ꝓ dulcitudine cāt⁹
⁊ vocis. Finito ſermone interrogauit
quare ſic fleret: Reſpondit. Quia re-
cordata ſum aſini mei mortui. qui ſic
et ipſe dulciter canebat. Tertia ge-
neratio eſt laycorum. Qui de ſangui
nis nobilitate gloriantur. O pater
Ego ſuꝫ de tali domo: a qua exiere
milites Adhuc extat caſſon⁹ ſcriptu
raruꝫ. Domus noſtra antiqua: Pater
meus fuit ſigno ⁊ Pandulpho. Dn̄s
pandulphus primus affinis comitis
Borelle. Hermanus facim canis be-
niuolus. Johannis de la rella. frater
iuratus brachij peruſini noſtra ami-
citia vbiq; diffunditur. Sēnē cū fami
lia. oīa Bononie cū maluecis Quis
eſt talis? Eſt vnus poltronus. mor-
tu⁹ fame. Facecia. Ducis Vene. Cui
duꝫ mare ſponſaret in die aſcēſionis.
quidaꝫ r̄ndit duꝫ diceret. Quis ſum
ego. r̄ndit Dn̄s regni cypri. Iterum.
Quis ſuꝫ ego. R̄ndit dn̄s maris. R̄n
dit quidā Januenſis. Diſſinteria vē
tris. O ſupbia mundana. Dū vellēt
eū occidere q̇dā ciues reputarūt pro
fatuo ⁊ ſic euaſit. Cōtra tales. C. Fla
mineas ꝯtra. P. Cor. Scip. Ego em̄
nō i aliena glīa aut falſis fortune bo
nis ſꝫ in ꝓpa veraq; animi ꝟtute nobi
litatē hoīs nō exiſtimo. ⁊ Hier. ad Cel
lātiā. Nobilitas ſūma eſt apḋ deū cla
rū eē ꝟtutib⁹. Preterea ſupbiūt mu-
lieres in veſtib⁹: i nouis forꝫis ⁊ reca
maturis. Ex vna parte gerūt cultellū
Ex alia pectorale Deficit eis. Forfex
cūꝫ malleo apparerent magiſtre offi
cine ferrarie. portāt cornua etiā ⁊ ce
rudellos. Dic mihi mulier. Ad qḋ ſi-
gnuꝫ cognoſceret Machari⁹ ⁊ diabo
l⁹: veſtitu hitu heremitico. Certe dic
Ad grifas ⁊ vngues: ita mlier ad cor
nua. Cōtra tales Salo. Vanitas vani
tatū ⁊ oīa ⁊c. ¶ Scḋo tentat de aua-
ricia per quā ſignat plaria: ⁊ facit de
uꝫ ſuūꝫ robā. Non curat de pauperi-
bus. rapit aliena. Ideo glo. in ꝓlogo
decretaliuꝫ. xlvij. c. Bonoꝝ. Et in au
ten. vt iudices ſn̄ quoq; ſuffragio. §.
cogitatio. Colla. ij. cupiditas ē radix
omniuꝫ maloꝝ. Et q̇dā vulgaris. Et
vna lupa apparebat macillēta: onu-
ſta tamen omniū reꝝ cupiditate: mul
tas gentes facit viuere miſeras ⁊ bū
qꝛ totū munduꝫ facit dolere cōqueri ⁊
lamentari iſta ꝑfida auaritia. Cōtra
tales Eph. v. oīs auarus nō hꝫ partē
in regno dei et xpi. Hic auarus et in
futuro. qꝛ nec ꝓ aīa dicet Pater no-
ſter. ¶ Tertio tentat de luxuria: ex
qua inducit facere illicita pater cū
filia: amicus cū amico: cōpater cū cō-
matre. Nō eſt amplius verecūdia pu
blice tenere concubinas. Sinit vxor
⁊ nutrit putana: cū manicis rubeis.
Et ſic ꝑdit honores ⁊ res tpales. Sa
lo. Qui nutrit ſcortū ꝑdet ſubſtantiā
Ad ꝓpoſituꝫ Unde bene quidā dixit
Eadem pena affligitur. et qui mere-
tricem retinet ⁊ q̇ aſinū idomitū ſtimu
lat. ꝯtra tales Aug. li. 6 flictu vitioꝝ
O q̄ꝫ ꝑua ꝯcubit⁹ hora ꝓ q̄ ꝑdit vita
eterna. ¶ Quarto tētat de inuidia.
Ex q̄ vn⁹ inuidet alteri. Arteſan⁹ in
arteſanū: mercator in mercatorē: no-
bilis i nobilē anguſtiat dolet. vn̄ dbe
rēt gaudere: dolēt. Qḋ ꝯtra phi'ꝫ. ix e-
thi. Amic⁹ ſe dꝫ hr̄e ad amicū ſic ad

ſeipm̄. Et xp̄s Mat. Diliges primū
tuū ſicut teip̄z. In hac ciuitate ſunt
tria pctā ſupbia maxia. paup ſupb⁹.
Inuidia p quā mulier hortulani vult
ſe cōparare mulieri doctorꝫ. Incōpaſ
ſio vel crudelitas ⁊ duritia ſup pau-
pes. Mirū creſcūt quotidie angarie
dn̄oꝝ nec deficit pōpa. Quinto tētat
de gula ſicut morb⁹ ſcti blaſij: O quot
ſūt q̄ p morſello irēt cētū miliaria et
negarēt ſctm̄ frāciſcū. Uadunt ad bec
cariā die ſabbati ſūmo mane. O ſocie
fua mihi armū illū ſil'r illō epar. Ad
tabernā volūt d̄ bono auerno: o ſocie
faciet tibi nocumētū ocl'is. Dixit ille
Meli⁹ eſt hr̄e oclos. ſgarbellatos q̄
mori ſiti. Nō cuſtodiūt ad vigiliā ſan
ctoꝝ nec quadrageſimā. Tales figu-
rāt̄ p eſau. De q̄ Gen̄. xxv. Qui fratri
ſuo iacob vēdidit p̄mogeniturā p vna
ſcutella lētis: ad min⁹ fuiſſet ſaturati
Similes ſūt illi florētino qui comedit
p. x. dū eſſet in cōuiuio et comediſſet
tanq̄ꝫ lupus quaſi vſq̄ꝫ vomitū vidēs
afferri ranas in quantitate: ⁊ laute
coctas: quantū ipſe cupid⁹ erat indi
gnatus dixit. per fidē dei: ſi mori de-
berē: partē meā volo: tm̄ comedit q̄
crepuit medius. ideo dātis. i nuenit
eū in iferno. c. vi. iferni di. Uos ciues
m̄e appellatis ſacū ob dānabile gu
le vitium vt vides in pluuia crucior.
¶ Sexto tentat de ira. Ex qua deus
⁊ ſancti vitupantur. Quia in. i. Ethi.
impoſſibile eſt indignātē operari bo-
na ⁊ prouer. xvij. Ira non habet miſe
ricordiam. ⁊ Cato dicit ira impedit
animum ne poſſit cernere verū Exē-
plum illius aſculani Qui nouū gen⁹
blaſphemie inuenit ſāguis fluxus ve
niat aſine q̄ portauit xp̄m in egyptū
cōtra tales ꝑs. Iraſcimini ⁊ no. pec.
¶ Septimo d̄ accidia. Ex qua ſtat o-
cioſus et piger vt nō poſſit opari bo-
na extra de renū. c. niſi cū pdē. Ocioſi
tas ⁊ voluptas arma ſunt hoſtis anti
qui ad miſeras aīas captiuādas. Qd̄
exēplis p3 de dd̄ ocioſo q̄d fecerit: de
Salo. de Sāſone i ſinu dalile. O quot

mala fiunt ſup apothecas dicuntur
turpia et verba ocioſa. O iuuenes q̄d
hic ſtatis tota die ocioſi. ¶ Scd̄o ten
tat ex oī latere. P̄io añ: vt hoīem deti
neat a bonis inceptis. O quot ſunt q̄
bonū incipiūt p dies aliquot cōtinuā
do: ſꝫ ſuaſu diaboli cito deficiūt: Scd̄o
retro: q2 conat̄ deducē hoīem ad pec
cata preterita ad vomitum vt canis.
Tertio a dextris p pſpitatē. Deut.
xxxij. Incraſſat⁹ eſt dilect⁹ me⁹ ⁊ re
calcitrauit vt faciat hoīem obliuiſci
de deo: Uñ quītus curtius. Fragilita-
tis hūane nimia i pſpis reb⁹ obliuio
eſt ⁊ ru⁹. Liui⁹ ſcd̄o bello pu. Ferme
em̄ fit vt ſcd̄e res negligētiā creent.
Quarto a ſiniſtris p tribulatiōes. p̄s.
Cadēt a latere tuo mille p aduerſita
tē ⁊ decē milia a dextris tuis p pro-
ſperitatē: q2 plures abutunt̄ proſpe-
ritate vt de dauid ſalomo. Quinto ſur
ſum: q2 ex peccato ſupbie ſue adā ten
tauit: ex quo natura humana lapſa ē.
Sexto deorſum: q2 conat̄ hoīem dedu
cere ad perditionē eternā. In vitis
patrū interrogauit Macharius de
quo plus letabatur in mūdo: ridendo
rn̄dit. Quando mecū deduco animā
ad infernum. ¶ Tertio principaliter
tentat in omni tempore. Et hoc quat-
tuor tpibus. ¶ Primo in pueritia: vt
inchoet habitū vitioꝝ: inobediens pa
tri et matri. Ignorat pr̄ noſter. Aue.
Credo. cū tamen teneatur ſcire ⁊ do
cere, de conſe. diſtin. iiij. Uos ante oīa
fiūt ingrati ladri. Quod contra Eccle.
vi. Filij tibi ſunt incurua illos a pue
ritia illoꝝ. Ad vos clamo: o patres p
quibus rationem reddetis in iudicio
¶ Secundo in iuuentute vt ſequatur
concubinas: blaſphemias: periuria:
vſuras. Que omnia iuuenes acquiſi
erunt a parentibus ſuis: Quid relin-
ques i teſtō: o pater filio tuo: Uere lā
ceas baleſtras: arcus: tabulerium: car
tas. datos. ¶ Tertio tētat in decrepi
tate vt non attendat anime ppric hn̄s
pedem iam in foſſa: ⁊ habens oculos
lippos et eat cum baculo. Contra ta

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

les dicitur Hiere.iij. Bonum eſt viro
ſi portauerit iugum: ab adoleſcentia
ſua. ¶ Quarto in ſomnis tentat Scdʒ
Tho.xxij.q.xlvi.arg.vi. Cũ ſint tria
ſomnia. Quedaʒ a natura. Quedaʒ a
deo. Quedam a diabolo. De his ſom
niјs homines tentat: quãdo in eis ap
paret. In collationibꝰ abbatis Moy
ſi legitur de heremita: cui demõ ap=
paruit in forma boni angeli. Surge
inquit ad laudandũ deũ Et aliquãdo
portabat ei lumen et dicebat. Nauis
talis ſubmerſa eſt: ora pro animabus
illis: quia ſunt in purgatorio: Tandẽ
oſtendit ei in viſione celũ apertuʒ et
infernum dicens Niſi iudeus fias nõ
intrabis celum. Judeus factus eſt et
dãnatus. Unde caute incedendũ eſt.
Quia dicit Eccl.v. Ubi multa ſõnia:
ibi mlte vanitates. Et.xxxiiij.c. Ec=
cleſiaſtici. Multos errare fecerũt ſõ
nia. Et.xxvi.q.vij. Nõ inueniatur in
te qui obſeruet ſomnia. Clamã cõt a
ſeculares qui fidem facile preſtant.
¶ Sexto tẽtat i vigilia: qꝛ habet hãc
poteſtatẽ: vt aerẽ iſtũ poſſit condenſa
re. Quo facto viſus deluditur. Exem
plum patet puelle: que oculis omniũ
videbatur equa. Monachi autem ſan=
cti machariј compatientes ei roga=
runt patrem pro ea. Rñdit macharíꝰ
Oculi veſtri ſunt deluſi: non eſt equa
ſed mulier. Unde aperuit oculos il=
lorum. Ad quod facit exemplum illud
mirabile in libro quod dicitur For=
talicium fidei. Quod in regno frãcie
Cum iudei maleficiјs vterentur. acci
dit ꝙ quidaʒ iudeus factus eſt ami=
cus cuiuſdam miniſtri iuſticie: quem
orauit: vt daret ei cor hominis xpiani
fingens velle ꝑ medicina promittẽs
ei.xxx: coronas auri: quod factum eſt
Extraxit autẽ cor a quodam xpiano:
quem iuſticia exigente ſquartarat: ⁊
dedit vxori cuſtodiendũ. Mulier aũt
prudens cor porci dedit iudeo ꝑ illo
xpiano. Judeꝰ aũt credens ſe habere
cor xpiani: ſepeliuit illũ in quodã cã
po latiſſimo: in quo paulo poſt venit
magna multitudo porcoꝝ. Qui mu=
tuo bella concitãtes viuus non remã
ſit quin ſe occideret: iudeus captus
dixit. Quod idẽ factũ fuiſſet ſi cor ho
minis xpiani fuiſſet ibi ſepultũ. Hoc
ideo inquit iudeus feci. qꝛ in vigilia
demon me ſeduxit. Et ꝗuis o anima
cara de tot ⁊ de tantis demon tentet
noli tñ timere: qꝛ nõ põt niſi quantum
tu vis. Un̄ tho.ij.di.xxi.ar.ij. dicit.
Licet demonis potẽtia ſit maior ptã=
te hominis: tñ quo ad aliqͩ nõ eſt ma
ior ſcʒ quo ad liberũ arbitrium quod
cogi non põt Nam homo ẽ dñs ſuorũ
actuum. Demon aũt non. Scdm alb.
ſuper luc. tria bona ſunt i demonibꝰ
de quibꝰ ꝑ libito nõ pñt diſponere ni
ſi tm̃ ꝗtum a deo permittit. Primũ
naturalis exiſtentia. Sunt enim na=
tura pulchri: neqꝫ ꝗtum ad ſubſtan=
tiam ſue nature ſunt turpiores ange
lis bonis: ⁊ tamẽ in ſui natura ſubſtã
tia ⁊ decore nõ pñt hominibus appa
rere. Immo apparent aut in corpori
bus aſſumptis in tali deformitate: ꝙ
videntes contriſtantur. Ex hoc virgo
noluit videre xpm in morte. Un̄ Tho.
ſupra dicit. Demon: non potuit aſſu=
mere aliã formam ꝑter ſerpentis qñ
euam ſeduxit. Scdm bonũ eſt natura
lis ſapientia qua vellẽt cõtra nos vti
oi aſtutia. Sed deꝰ eos non ſinit: q̃
nos ſua clemẽtia illuminat.
¶ Tertium naturalis potentia. Poſ
ſent facere miranda: deludere ſen=
ſus hominis: vexare corpora: ſpar=
gere aq̃s maris ſuper terram. Tur
bare totam machinam: ſuffocare ho
mines: ruere domos Sed deus ſua bo
nitate non ſinit: niſi ꝗtum homo põt
ei reſiſtere. Unde dicit Tho.i.par.q.
cxiiij. Demon ſemel victus ab aliquo
nõ amplius eũ tentat: niſi ad multuʒ
tpis. Et hoc duplici rõne. Primo di=
uine clementie qua ſeruos ſuos non
patitur vexari ſupra vires. Scdo ra=
tione ſuperbie: qꝛ nõ põt pati ꝙ ſupe
retur ab hoĩe inferiore ſue nature.
Ideo Mat.iiij. Demon qui tentauit

xp̄m in deſerto: amplius non moleſta
uit vſqꝫ ad paſſionē. Ad q̄ḋ facit exē-
plū illud mirabile de monacho ana-
ſtaſio: q̄ centū demones habuit quat-
tuor annis ad tentationē: quos poſt
reſiſtētiam tanti tp̄is habuit ad obe
dientiā: ⁊ ſubiectionē: ita q̄ ad eiꝰ p̄-
ceptum fecit monaſteriū p̄ centū mo-
nachis: cū oībus officinis Aquas a lō
ge deducētes p̄ aque ductꝰ ſubterra-
neos. Et Mat. viij. de quodā demone
cū expelleret a quodā: petijt a xp̄o in
gredi porcos: quaſi nō auſus per ſe-
met ingredi. Et iob. i. De licētia dei
fuit vexatus. Qui etiā non poſſunt co
gnoſcere cogitationes hoīm. Un̄ꝫ pa-
tet ſecundū ¶ Tertiū dicitur. ⁊c.
Ad ip̄m demonē debellandum ſunt
quinqꝫ remedia: que etiam ſunt neceſ
ſaria ad defenſionē vnius caſtri ciui
tati ſue debellate ab inimicis.
¶ Primum eſt: ſuccurſus populoꝝ
¶ Scōm eſt: prouiſio munitionum.
¶ Tertium eſt: reſiſtētia inimicoꝝ.
¶ Quartum eſt: fidelitas militum.
¶ Quintum eſt: ſollicitudo cuſtodie.
¶ Primū ⁊c. Ciuitas capit̄ ab inimi
cis: qn̄ deficiunt milites ⁊ populi: q̄
eam defendant. Conſtantinopol̄. Ca
pha. Boſſina. Barra. grecia. theſſa-
lia. Marra Peloponeſum. Trabeſcū
da. he ciuitates fuere capte a turcis
q2 nō fuere defenſate a xp̄ianis. Re
mediū iſtud opꝫ haberi contra demo
nes: qui pugnant ꝯtra caſtrum aīe
noſtre. Et hoc eſt refugiū orōnis. Qḋ
ptꝫ figura: ⁊ auctoritate. Primo figu
ra. Exodi. xvij. De moyſe orante: qn̄
populus pugnabat contra amalechi
tas: qn̄ ipſe tenebat manus depreſſas
populus perdebat. Et qn̄ tenebat al-
tas vincebat. In ſignū q̄ oratio eſt vi
ctoria contra inimicos. Scdō auctori
tate Mat. ix. hoc genus demonioꝝ
in nullo pōt exire niſi in oratione ⁊ ie
iunio. Que orō debet fieri tribus ge
neribꝰ pſonaꝝ. Primo. ieſu xp̄o qui ē
aduocatꝰ apō patrē hiero. ad Euſt.
Itaqꝫ omni auxilio deſtitutus ad ie-
ſum iacebā. pedes rigabā lachrimis
crine tergebam. Scdō marie. Ber. In
periculis: in anguſtijs: in rebꝰ dubijs
mariam cogita: mariā inuoca: nō rece-
dat ab ore tuo: non recedat a corde.
Tertio omnibus ſanctis. Iob. v. Uo-
ca ergo ſi eſt qui tibi rn̄deat: ⁊ ad ali
quem ſanctoꝝ ꝯuertere. ¶ Secundū
⁊c. Ut bombarde ſchiopeti. paſſaua-
lāti. zarobotani. erchibuſi. baleſtri.
Iſtud remedium ꝯtra demonē: eſt hu
miliatio ſui. Un̄ eſt q̄ plēs nō ſe corri
gunt: quia nō ſe cognoſcāt. Lac. i. c. i.
hec em̄ prauitatis eſt cauſa: ignora-
tio ſui. Antonius vidit totum mūduꝫ
laqueis plenum dixit O quis poterit
vitare iſtos? Reſpōſum eſt. Antoni ſo
la humilitas. Et dauid de ſeipſo hu
miliatus ſū. ⁊ liberauit me Diabolꝰ
eſt ſuperbus et humilitatē abhorret.
Unde dicit diabolus antonio. Si tu
vigilas: ego non dormio. Si ieiunas:
ego cibum nō capio: in ſola humilita
te me ſuperas. ¶ Tertiū ē. ⁊c. Iſtud
eſt meditatio paſſionis xp̄i. ij. Paral.
xx. Cū ignoramꝰ quid agere debea-
mus hoc ſolum habemus reſidui: vt
oculos n̄ros dirigamus ad te. Sre.
Si paſſio xp̄i ad memoriam reducit̄
nihil ē adeo durū quod non equo ani
mo tolleret̄ Figura de Marath flu-
uio Exo. xi. ¶ Quartuꝫ eſt. Fidelitas
Ephe. v. In omnibus ſumentes ſcutū
fidei Qḋ ſignat̄ in quodā fideli notta-
rio apud conſtantinopolim. De quo
legitur Qḋ cū q̄dam magus duxiſſet
eum ad quēdā locum vbi ſtabat maxi
ma multitudo demonū: vnus eoꝝ in
throno ſedens interrogauit ſi ſeruus
ſuus vellet eē. At ille ſignauit ſe di-
cēs. Ego ſū ſeruꝰ ſancte Trinitatis.
Audito hoc noīe Trinitatis ⁊ viſo
ſigno crucis: oēs diaboli fugerunt.
Cum igr̄ ad eccleſiam ſancte ſophie
iuiſſet: imago xp̄i que ibi erat oculos
vertebat ad ip̄m quocunqꝫ iret: ac ſi
ipſo facto diceret chriſtus. Quia con
feſſus es me corā dyabolis in ter-
ris: ego confitebor te corā patre meo

in celis. ¶ Quintum eſt ⁊c. Ut quan
do fiunt bone vigilie ¶ clamādo de tur
rione fac bonā cuſtodiā de turre infe
riori. Jſtud remedium: eſt aſſidua bo
na operatio. Hiero. de conſe. diſt. v.
Nunq̄. ſemper aliquid boni facito:
vt diabolus te ſemper inueniat occu
patum.

¶ Feria ſecunda prime
hebdomade. xl.
¶ De iudicio vniuerſali.

Jbunt hi in ſup
plicium eternum: iuſti au
tem in vitam eternam.
Mathei. xxv. ca. Secundum ſenten
tiam aug. Si aliquis eſſet qui de to
ta ſcriptura nichil aliud ſciret niſi ſo
lum preſentem lectionem hoc ſolum
ſufficeret ſibi ad ſalutem. Jdeo quia
in ipſa continetur bonum et malum:
ſaluatio et perditio hominis. Cuz ve
nerit inquit euangeliſta filius hois
in maieſtate ſua et omnes angeli cuz
eo: congregabuntur ante euz omnes
gentes. Scdm Tho. in. iiij. di. xlvij.
Duplex eſt iudicium quo homo iudi
catur. Unum particulare: in quo iu
dicatur ſm opera ſua. De quo Eccle
ſiaſtici. xli. hoc iudicium a deo omni
carni. ⁊ Apo. xiiij. Opera enim illo
ruz ſequuntur illos. Aliud eſt vniuer
ſale: [illegible] quo hodie fit mentio. Jn quo
congregabuntur omnes gentes ante
iudicem: boni et mali. Et quia vt ha
bet phūs. iij. topicorum. Jneſt deo iu
ſticiaz facere. Jdeo cuilibet dabit qđ
ſuum erit. Hic eſt ille equiſſimus iu
dex qui facta noſtra omnibus notifi
cabit. Nau. iij. Reuelabo pudēda tua
in facie tua: ⁊ oſtēdam cunctis genti
tibus ignominiā tuā. Eccleſia. Liber
ſcriptus proferē in quo totū continetē
vnde mundus iudicetur. Judex ergo
cuz ſedebit: quicquid latet apparebit
nil inultum remanebit. Hic eſt qui ra
tionem exiget de aīa noſtra. Jdeo ſcri
ptura Deutero. iiij. Cuſtodi temeip
ſum. ⁊ animā tuam ſollicite. Hic eſt
qui rationē exiget de tempore. Eccle
ſiaſtici. vi. Fili conſerua tempus ⁊ de
clina a malo. Conſerua tēpus. qz bre
ue. i. ad cor. vij. Tempus breue eſt.
De qua in. iiij. phiſi. Nihil habemus
de tēpore. niſi nunc. i. preſens tēpus
quia precioſum. Ber. Nihil precio
ſius tempore. Cuz venerit inquit fili
us hominis. cōgre. ante eū oēs gētes
Boni ⁊ mali. Bonis dicet verbuz ſa
lutis. Uenite bñdicti pr̄is mei poſſi
dete vobis paratum regnum a con
ſtitutione mundi. Malis dicet ver
buz perditiōis. Jte maledicti in ignē
eternuz. Uñ dicunt aſſumpta verba.
Jbunt hi in ſuppliciū eternū De quo
iudicio tria ſunt videnda.
¶ Primum: verificationis.
¶ Secundum ordinationis.
Tertium conſūmationis.
¶ Circa primū. Querit̄ dubiū vtruz
iudiciuz vniuerſale ſit futuz. ¶ Ad
hoc due opiniones fuere. Una ē ꝙ nō
Altera ꝙ ſic. Pria ꝙ non ſic ꝓbat. Ju
ſticia requirit ꝙ vna res ſemel bene
iudicata: bis non iudicetur: vt pz. ff.
de officio p̄toris. l. Obſeruādū. Et. ff.
de iudicijs in. l. iudex. ⁊. xxx. q. v. c.
Judicātē. Ad ꝓpoſitū. Deus eſt iuſtꝰ
iudex cū hoiez iudicet in morte. iuxta
illud Apoca. xiiij. Opera eīn illoz ſe
quūt̄ illos. Jdeo iteꝝ non debet iudi
care in vniuerſali iudicio. Unde Na
uz primo. Nō iudicat deꝰ bis in idip
ſuz. Ex hoc fundamento Saducei mo
ti ſunt ad negandum reſurrectionem.
¶ Alia opinio dicit ꝙ ſic. Quia ho
diernuz euangelium loquitur de hoc
Ad hāc officialitatē rn̄deo ſm Tho.
ſ. Tho. in. iiij. di. xlvij. Et magiſtrum
in. iiij. di. xlviij. ⁊ alex. iiij. diſt. xlviij.
Et Boñ. in. iiij. di. eadem ponit hanc
cōcluſionē. Quod iudicium vniuer
ſale omnino eſt futuruz. Que ꝓbatur
rōibus auctoritatibus. Rōne triplici
¶ Primo. ratione diuine iuſticie.
¶ Scđo: ratione diuine ſapientie.
¶ Tertio: rōe ꝑfectionis humane na

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN